

MIKKELIN HIIPPAKUNNAN PIISPA

Mikkeli 9.4.2020

Hyvät kirkkoherrat

Aluehallintovirastot ovat tehneet 8.4.2020 kaksi tartuntatautilain mukaista jatkopäätöstä. Toisen päätöksen perusteella kaikki yli 10 hengen sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ovat edelleen kiellettyjä. Toisen päätöksen mukaan koulujen, oppilaitosten, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sekä kansalaisopistojen ja muun vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen tilat on yhä pidettävä suljettuina. Sulkemismääräyksestä huolimatta tiloja voidaan kuitenkin poikkeuksellisesti käyttää opetuksen järjestämiseen.

Aluehallintovirastojen päätökset olivat odotettuja, sillä valtioneuvosto tiedotti jo 30.3.2020, että rajoitustoimet koronavirustartuntojen leviämisen hidastamiseksi ja riskiryhmien suojelemiseksi jatkuvat vähintään 13.5.2020 asti. Kuten edellisessä kirjeessäni kerroin, myös seurakunnissa toimintaa koskevat muutokset ja rajoitukset jatkuvat edelleen. Annetut ohjeet ovat voimassa siihen saakka, kunnes tulee uusia ohjeita tai ne kumotaan.

Ymmärrettävästi seurakunnissa on tällä hetkellä paljon kesäajan toimintaan liittyviä kysymyksiä. Valitettavasti tämän tarkempia aikatauluja rajoitusten tai ohjeistusten muuttamisesta ei ole tällä hetkellä annettavissa. Seurakunnissa on syytä varautua mahdollisuuteen, ettei varsinkaan alkukesästä voida järjestää leirejä normaalisti. Näin monissa seurakunnissa on jo tehtykin.

Tässä kirjeessä on informaatiota kirkollisista toimituksista, kirkollisverosta, kirkkolaista sekä erilaisista virikemateriaaleista.

1. Kirkollisista toimituksista ja ”keikkapapeista”

Jumalanpalveluksia ja kirkollisia toimituksia koskevia ohjeistuksia on seurakunnissa noudatettu pääosin hyvin. Jonkin verran tuomiokapituliin on tullut tiedusteluja ja palautetta erityisesti hautaan siunaamisista.

Hautaan siunaamisissa yleislinjana on edelleen 10 hengen tilaisuus. Kuitenkin pastoraalisista syistä voivat olla läsnä vainajan kaikkein lähimmät omaiset, vaikka tämä ylittäisikin annetun 10 henkilön rajan. Seurakunnissa ei ole syytä lähteä arvioimaan, ketkä kuuluvat kaikkein lähimpiin omaisiin vaan hautaamisesta vastaavat voivat sen ratkaista.

Pastoraalista ymmärrystä ja joustoa on käytettävä myös muissa hautaan siunaamiseen liittyvissä yksityiskohdissa, kunhan noudatetaan riittävää hygieniää, suojaetäisyyksiä ja varotoimenpiteitä. Vaikka ohjeistuksen mukaan haudalla siunaamista suositetaan, ohjeistus ei merkitse siunauskappeleissa tai kirkoissa tapahtuvien siunaamisten kieltämistä. Kaikkiin mahdollisiin tilanteisiin ei ole etukäteen annettavissa tarkkaa ohjeistusta vaan paikalliselle harkinnalle ja maalaisjärjen käytölle on tilaa.

Mikäli seurakunta käyttää kirkollisissa toimituksissa sijaisina ns. keikkapappeja, kirkkoherran vastuulla on huolehtia siitä, että sijaisina toimivia pappeja informoidaan annetuista ohjeista ja heidät perehdytetään muuttuneisiin käytäntöihin koronatilan edellyttämällä tavalla.

2. Kirkollisveron ennustaminen koronaepidemian aikana

Koronaepidemian aiheuttamien kokoontumis- ja liikkumisrajoitusten vuoksi taloustilanne synkkenee. Mitä se tarkoittaa seurakunnissa ja millä aikataululla? Miten kirkollisveron kehitystä voi arvioida uudessa tilanteessa? Kirkkohallituksen taloussuunnittelupäällikkö Pasi Perander pohtii viikoittain epidemian ajan aihetta verkkokatsauksissa Sakastissa. Ensimmäinen katsaus on kirjoitettu 3.4.2020. Peranderin puheenvuorot löytyvät osoitteesta <https://sakasti.fi/hallinto-ja-talous/seurakuntatalous/verotus/>.

3. Varautuminen diakonia-avustusten tarpeen kasvuun

Sekä viikoittaisista lääninrovastien raporteista että kirkon yleisestä tilannekuvasta on välittynyt tieto diakoniaan kohdistuvista lisääntyvistä tarpeista. Odotettavissa on, että koronaepidemian seurauksena muun muassa lomautettujen tai irtisanottujen työntekijöiden ja yrittäjien ahdingon vuoksi taloudellisen avun tarve kasvaa vielä nykyistä enemmän. Viestit työttömyyskassojen, Kelan ja sosiaalitoimen hakemusten ruuhkautumisesta saattavat näkyä nopeastikin myös diakoniassa.

Seurakuntien toivotaan varautuvan avun tarpeen lisääntymiseen kasvattamalla diakonian avustusvaroja, mikäli mahdollista. Ihmiset haluavat olla mukana tukemassa hätään joutuvia. Joillakin paikkakunnilla seurakuntalaiset ja yritykset ovat jo nyt lahjoittaneet seurakunnille avustamista varten varoja. Seurakunta nähdään luotettavana avun perille viejänä.

Kirkkohallituksen yleiskirjeessä 5/2020 kerrotaan seurakuntien mahdollisuudesta rahankeräysten järjestämiseen. Rahankeräyksen järjestämisen edellytyksenä on joko rahankeräyslupa tai pienkeräysilmoitus. Rahankeräysvaroilla ei korvata diakoniatyön budjettivaroja.

Kirkkopalvelut on päättänyt tukea diakoniatyötä avaamalla kaikille jäsen seurakunnilleen mahdollisuuden toteuttaa Kirkkopalvelujen hallinnoiman rahankeräysluvan turvin Kotimaanavun paikalliskeräyksiä, jotka tehdään diakonisiin tarkoituksiin vähävaraisten tai muutoin vaikeuksissa olevien ihmisten auttamiseksi. Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen seurakunnat voivat ilman normaalia liittymismaksua käynnistää paikallisia rahankeräyksiä Kotimaanavun verkko-

sivujen ja tekniikan avulla. Maksuton kokeilu on tämänhetkisen päätöksen mukaisesti voimassa ainakin 31.5.2020 saakka. Lisätietoja saa sähköpostitse osoitteesta info@kotimaan-apu.fi.

4. Yhteydenotto perheisiin poikkeustilanteessa

Osa ihmisistä kaippaa poikkeustilanteen keskellä henkilökohtaisuutta ja läheisyyttä. Poikkeustila voi myös nostaa perheissä esiin monenlaisia kysymyksiä ja ongelmia, joihin kaivataan tukea. Poikkeusajan jatkuessa kannustetaan seurakuntien kasvatus -, nuoriso - ja perhetoiminnan työntekijöitä olemaan yhteydessä seurakuntalaisiin, erityisesti lapsiin ja nuoriin.

Kirkkohallituksen Kirkon kasvatus ja perheasiat -yksikössä on valmistettu materiaalia seurakuntien työntekijöille, jotta he ottaisivat yhteyttä perheisiin, kerholaisiin, kastettuihin, rippikoululaisten perheisiin. Poikkeusolojen keskelläkin kirkon on syytä olla Kohtaamisen kirkko. Materiaali on luonteeltaan virikemateriaalia ja se löytyy Sakastista sekä julkaistaan kasvatus- ja perhetyön verkostoissa.

5. Vinkkejä kouluyhteistyötä tekeville

Kotikoulun uutuudenviehätys on jo kadonnut, ja monille oppilaille itsenäinen etäopiskelu on haastavaa. Tilanne kuormittaa koko perhettä. Kunnista kerrotaan, että kaikkia oppilaita ei ole tavoitettu. Syyt ovat monet, ja niistä riippuen tukitoimiin tarvitaan alueen eri toimijoita yhdessä. Kirkkohallituksen Kirkon kasvatus ja perheasiat -yksikössä on laadittu muistilista, josta toivotaan olevan hyötyä seurakuntien kouluyhteistyötä tekeville työntekijöille.

Virikemateriaali löytyy Sakastista ja julkaistaan myös kouluyhteistyön huhtikuun 2020 uutiskirjeessä.

6. Kirkkolain kokonaisuudistus

Eduskunnan hallintovaliokunta on keskeyttänyt kirkkolakiehdotuksen käsittelyn. Eduskunnan hallintovaliokunta odottaa kirkolta uutta kirkkolain kokonaisvalmistelua. Tavoitteena on kestävä ja perustuslain kanssa sopusoinnussa oleva sekä perusteluiltaan nykyisten laatuvaatimusten mukainen kirkkolain kokonaisuudistus.

Eduskunnan hallintovaliokunta katsoo, että uuden kirkkolakiehdotuksen tulee täyttää perustuslakivaliokunnan lausunnossaan (PeVL 4/2020 vp) tekemät huomautukset. Ehdotus saa sisältää vain perustuslain 76 §:n mukaisesti kirkkolain alaan kuuvia säännöksiä. Tästä syystä osa säännöksistä on siirrettävä kirkkojärjestykseen ja osa muuhun mahdolliseen kirkolliseen lainsäädäntöön. Lisäksi on tarkasteltava, mikä osa yleisestä lainsäädännöstä koskee myös kirkkoa. Valiokunnan näkemyksen mukaan kirkkolakiehdotuksen käsittelyn yhteydessä siihen jatkossa tehtävien muutosten käsittelyä on syytä helpottaa.

Uuden kirkkolain ja kirkkojärjestyksen voimaantulo viivästyy väistämättä pitkälle tulevaisuuteen. Seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä vireillä olevat uuteen kirkkolakiin liittyvät valmistelut, kuten uusien hallinnollisten työjärjestysten ja ohjesääntöjen laatiminen, on syytä keskeyttää.

7. Piispojen pääsiäistervehdys

Piispat ovat 6.4.2020 julkaisseet yhteisen pääsiäistervehdyksen. Siinä todetaan, että vaikka nyt ihmiset eivät voi tulla yhteen, yhteinen elämä on mahdollista jakaa rukouksessa. ”Siksi kutsumme kaikkia rukoilemaan niiden puolesta, jotka sairastavat tai pelkäävät, jotka ovat menettäneet läheisensä, jotka tekevät vastuullisia päätöksiä, ja jotka työskentelevät yhteisen hyvinvointimme ja tulevaisuutemme puolesta.”

Kristillinen toivo nousee pääsiäisen sanomasta. ”Kuljemme ristin juurelta, kärsimyksestä ja surusta, pääsiäisaamun valoon ja iloon. Mahdoton muuttuu mahdolliseksi, kuolema elämäksi. Ylösnoussut Kristus antaa meille toivon ja tulevaisuuden. Toivo on Kristus itse.”

Piispojen pääsiäistervehdys on tämän kirjeen liitteenä.

* * *

Kirkon tutkimuskeskus julkaisi 8.4.2020 kyselytutkimuksen, jonka mukaan joka kolmas suomalainen (35 %) kokee, että huoli omasta tai läheisen kuolemasta tuottaa erittäin paljon tai paljon kuormitusta tällä hetkellä. Kuolemaan liittyvä pelko on laajasti jaettu kokemus. Vain seitsemän prosenttia ilmoitti, että huoli omasta tai läheisen kuolemasta ei kuormita lainkaan.

Tuore tutkimustulos luo pohjan pääsiäissanoman julistamiselle. Pääsiäisen viestille on nyt kysyntää! Kuolemaa pohtiville ja sitä pelkääville voimme kertoa, että kuolema on voitettu. ”Kristus nousi kuolleista, kuolemalla kuoleman voitti ja haudoissa oleville elämän antoi.”

Ylösnouseen Jeesuksen seurassa pelko muuttuu iloksi, huoli turvallisuudeksi ja epävarmuus luottamukseksi. Kaikki on Jumalan käsissä. Pääsiäinen tuo toivon tulevaisuudesta.

Siunattua ristin ja ylösnousemuksen pääsiäistä toivottaen

Seppo Häkkinen

Toivo on Kristus itse

Piispojen pääsiäistervehdys 2020

Tänä vuonna valmistaudumme pääsiäisjuhlaan poikkeuksellisissa oloissa ja tunnelmissa. Suuri osa meistä viettää pääsiäistä suljettujen ovien takana, erossa omaisista ja ystävistä. Huoli tulevasta, omasta tai läheisten terveydestä, työssä jaksamisesta tai työpaikasta ja toimeentulosta täyttää monen mielen.

Kaipaamme ihmisten seuraan, rakkaittemme luo, mutta joudumme pysyttelemään heistä kaukana. Tapaamisia vältetään, kätelemine ei käy, koskettaminen ei sovi ja karttamisesta on tullut kohteliaisuutta. Varotoimet hankaloittavat elämää, mutta ne myös suojelevat sitä. Ne vaativat uudenlaista kärsivällisyyttä ja vastuuntuntoa meiltä kaikilta. Tämän keskellä me kaikki tarvitsemme toivoa.

Kristillinen toivo nousee pääsiäisen sanomasta. Kuljemme ristin juurelta, kärsimyksestä ja surusta, pääsiäisaamun valoon ja iloon. Mahdoton muuttuu mahdolliseksi, kuolema elämäksi. Ylösnoussut Kristus antaa meille toivon ja tulevaisuuden. Toivo on Kristus itse.

Siksi me toivomme ja uskomme, että vielä koittaa tuttu arki. Tulee aika, jolloin koulut avaavat ovensa ja luokkatoverit tapaavat jälleen, kahvilat täyttyvät ihmisistä, nuoret parveilevat kauppakeskuksissa, mummolan ovi avautuu ja isovanhempi saa lapsenlapset taas syliinsä. Kirkot avaavat ovensa kaikille, ja me kokoonnumme yhteisen ehtoollispöydän ääreen ja kiitämme ylösnoussutta Vapahtajaa.

Niin kauan, kuin emme voi tulla yhteen, voimme kuitenkin jakaa yhteisen elämän rukouksessa. Siksi kutsumme kaikkia rukoilemaan niiden puolesta, jotka sairastavat tai pelkäävät, jotka ovat menettäneet läheisensä, jotka tekevät vastuullisia päätöksiä ja jotka työskentelevät yhteisen hyvinvointimme ja tulevaisuutemme puolesta.

Tänä kärsimyksen keväänäkin meillä on toivo. Ristin pääsiäistä seuraa elämä ja ylösnousemus. Yötä seuraa aamu, pimeää seuraa valo ja kuolemaa seuraa iankaikkinen elämä.

Kristus nousi kuolleista ja kuolemallaan kuoleman voitti!

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piispat
 Tapio Luoma, arkkipiispa
 Simo Peura, Lapuan piispa
 Matti Repo, Tampereen piispa
 Seppo Häkkinen, Mikkelin piispa
 Kaarlo Kalliala, Turun arkkihiippakunnan piispa
 Jari Jolkkonen, Kuopion piispa
 Teemu Laajasalo, Helsingin piispa
 Jukka Keskitalo, Oulun piispa
 Kaisamari Hintikka, Espoon piispa
 Bo-Göran Åstrand, Porvoon piispa